

## 4

Nedělní *Timesy* pohřbily vraždu Nathana Herskovitze až na třetí stranu v rubrice místních událostí. Dům, kde bydlel, se očividně těšil daleko většímu zájmu reportérů než jeho život či smrt. Budilo to silný dojem nekalých praktik, které se zde začaly pomalu rýsovat v souvislosti s *Metropolitan Properties*, která „nezvedala telefony“, a jistým Bertramem Finchem, vedeným jako jeden z partnerů společnosti, který „neodpovídal na telefonáty“. Žádné otevřené spekulace, kdo to udělal, se ovšem neobjevily. Pouze jeden nejmenovaný policejní úředník uvedl, že „podezřelí z vraždy jsou v současné době vyslýcháni“.

Šla jsem s Celií na mši a pak odjela do Oakwoodu. Bydlím v malém domě se třemi ložnicemi v patře a s garáží postavenou samostatně za domem. Když to srovnám se skromným pokojíčkem, který jsem obývala v klášteře, je veliký jako císařský palác. Zabydlela jsem se ve velké ložnici po tetě Meg a v jedné ze dvou zbývajících si zřídila studovnu. V současné době vedu kurz *Poezie a současná americká žena* na nedaleké vysoké škole a v podstatě to pro mě není práce, ale skvělá zábava. Protože zimní semestr sotva začal, nemám zatím žádné testy nebo eseje na opravování, ačkoli na polovinu října jsem už jedno téma zadala. Přípravy na semináře pro mne představují obrovské zkušenosti. Z četby poezie posledních čtyř století a plánování přednášek a diskusních setkání na téma „Vliv poezie na současný moderní život“ čerpám bohaté vědomosti.

Když jsem stoupala po schodech nahoru do pracovny, abych doplnila několik posledních bodů do své přípravy

na úterní seminář, zazvonil telefon. Protože jsem byla právě na půli cesty, rozhodla jsem se ho zvednout v prvním patře. Stihla jsem to na třetí zazvonění.

„To je slečna Christine Bennettová?“

„Ano, u telefonu.“

„Tady Mitchell Herskovitz. Doufám, že jsem vám příliš nenarušil nedělní pohodu.“

„Vůbec ne. Jsem opravdu ráda, že voláte. Můžu vám nějak pomoci?“

„Myslím, že ano. Přiletěl jsem dnes ráno a na policii mi, jak se zdá, není nikdo schopný říct, co se děje. Ten seržant Franciotti je dneska pryč a nikdo další prý neví, co se mému otci stalo, kde je teď jeho tělo, kdy mi ho vydají, prostě nic. Sedím tu v hotelu na pokoji, je neděle a já nevím, na koho se mám obrátit.“

„Nebojte se, dám vám jedno číslo a tam zavolejte.“ Doporučila jsem mu Arnolda Golda, s nímž jsem včera odpoledne mluvila. Pokud se někdo bezpečně vyzná v byrokratickém labyrintu New Yorku, pak je to Arnold.

„Myslíte, že mu můžu zavolat ještě dneska?“

„Určitě ano.“

„Ještě něco, víte, jsem vám velice vděčný, že jste se mi včera ozvala. Kdybyste nechala na policii, až mi podají zprávu oni, pravděpodobně bych doteď nic nevěděl. Hned nato jsem volal sestře. Opravdu lituje toho, jak reagovala, ale pochopte, její vztah s otcem nebyl zrovna vřelý.“

„To je v pořádku.“

„Vy jste vlastně tátu našla, že ano?“

„Já a ještě jedna nájemnice z toho domu.“

„Mohl bych vás dnes večer pozvat na večeři, abychom si promluvili?“

Neměla jsem nejmenší chuť vracet se zpátky do města, ale na druhou stranu jsem se s ním sama potřebovala setkat a za těchto okolností jsem toho ubohého

muže také nechtěla nechat samotného. „Ráda s vámi povečeřím.“

Řekl mi jméno restaurace a domluvili jsme se na šestou. To mi docela vyhovovalo. Zavěsili jsme a já se znovu vrátila ke knize a časovému rozvržení své úterní hodiny.

Mitchell Herskovitz svým vzhledem otce nezapřel, byl jen poněkud vyšší a asi o pětatřicet let mladší. Sledovat ho a poslouchat jeho hlas bylo téměř děsivé. Přes ostře řezané a jaksi nesouměrné rysy ve tváři byl svým způsobem docela hezký, i když mu začínaly povážlivě řídnout vlasy a v obličejí měl ustaraný, podmračený výraz. Stejně jako jeho otec i on nosil brýle, které patřily spíše k těm silnějším, ale byly mnohem modernější než Nathanovy.

„To ode mne nebylo moc ohleduplné, vytáhnout vás až sem. Nevím, jak to máte daleko, ale jste velice laskavá, že jste neodmítla,“ omlouval se, když jsme se posadili.

„Je to blízko. A navíc, já jsem s vámi také chtěla mluvit.“

„Především, ten advokát, co jste mi ho doporučila, Arnold Gold, je učiněný dar z nebe. Jakmile jsem se zmínil, že jsem Nathanův syn, neexistovalo nic, co by pro mě neudělal. Vypadá to, že asi zná někoho z úřadu okresního návladního – před několika hodinami mi volal, že mi tělo vydají zítra ráno. Pohřeb bude ve dvě.“

„Přijdu tam.“

„Také jsem panu Goldovi řekl, že bych se rád dostal do otcova bytu, a nikdo na okrsku mi nebyl schopen udat přesný čas. I o to se postaral. Zítra dopoledne v deset hodin na mě bude čekat u bytu policista. Pokud byste měla zájem mě doprovodit...“

„Ráda.“

„Děkuju. Nepřekročil jsem práh toho bytu už strašně dlouho a je tam pár věcí, které bych rád zachránil. Jsou po mé matce. Stále se necítím úplně ve své kůži a vaše přítomnost by mi snad pomohla.“

„Udělám, cokoli budete potřebovat.“ Vlastně se mi docela hodilo, že mě pozval. Zatím jsem si ještě pořádně nesrovnala v hlavě události sobotního dopoledne a neměla žaludek na to, abych se lépe porozhlédla v obýváku, kde byl Nathan Herskovitz zavražděn. Nyní, kdy už tam jeho mrtvola neleží, by to doufám mohlo být trochu snadnější.

„Připadá vám to jako loupežná vražda?“

„Abych pravdu řekla, tak ne. V bytě nebylo nic rozbitého ani rozházeného.“ V duchu jsem si znovu představila místnosti, jak jsem do nich postupně nahlížela. Zdály se mi stejně pečlivě uklizené, jak je obvykle míval Nathan. Samozřejmě, ve studovně se nic nedělo. To už se ale nedalo tvrdit o obýváku, kde leželo tělo. Nahlédla jsem tam pouze letmo, a ačkoli mám dojem, že tam byla převrácená lampa, mohl to být pouze důsledek zápasu oběti s vrahem. Nevzpomínám si, že by tam byl nějaký nápadný nepořádek. „Je možné, že ukradli jeho peněženku, ale jsem přesvědčena, že kvůli šperkům nebo hotovosti byt neprohledávali.“

„Má policie vůbec tušení, kdo to mohl udělat?“

„Pravděpodobně ne. Aspoň jsem nic neslyšela.“

„Co já vím, v New Yorku vás zabijou třeba jen proto, že máte špatně zapnuté sako, a když jste starý, je nebezpečí, že vás někdo napadne, ještě daleko větší. Přesto je těžké smířit se s tím, že obětí násilného činu se stal právě váš otec. Můžu se vás na něco zeptat?“

„Samozřejmě.“

Nejdřív jsme si objednali. Mitchell Herskovitz si vybíral jakoby ze seznamu předem schváleného jeho osobním lékařem. Začal ovocem, pokračoval rybou pečenou

na roštu, bez másla, a jako přílohu zvolil zelený salát s olejovou a octovou zálivkou. Poté, co jsem si objednala i já, pokračoval už mnohem uvolněněji.

„Jak dlouho jste znala mého otce?“

„Asi dva měsíce.“

„Ten advokát mi řekl, že vás s ním seznámil on.“

„To je pravda.“

„Pan Gold mi objasnil problémy s tím domem a třemi nájemníky. Vlastně teď už jen se dvěma. Pomáhala jste všem třem?“

„Ano, všem.“ Byla jsem zvědavá, kam míří.

„Říkáte, že jste měla s mým otcem sjednanou schůzku, abyste ho na Jom Kipur doprovodila na včerejší bohoslužbu. Promiňte, ale stále ještě jsem nepochopil, jestli to byl váš nápad nebo jeho.“

„Bylo to jeho přání, pane Herskovitzi. Já jsem ani nevěděla, že se ten den Jom Kipur slaví, dokud mi to sám neřekl.“

„To mi nejde do hlavy.“

Rozhodla jsem se, že teď je ta pravá chvíle na otázky. „Co se vám zdá tak divné na tom, že chtěl váš otec navštívit synagogu v nejsvatějším dni roku?“

„Protože co ho znám, nikdy to neudělal. Můj otec vedl s Bohem svou osobní válku, která začala někdy před padesáti lety.“

„Můžete mi prozradit proč?“

„V roce 1940 se můj otec chytil v Evropě do pasti. On nám to vykládal tak, že si pro sebe připravil únikovou cestu, ale když ji pak potřeboval, všechno bylo jinak. Lidé, kteří mu měli zajistit bezpečný přechod hranic, byli mrtví nebo už sami odjeli. Zřejmě měli příliš velký strach na to, aby mu pomohli. Skrýval se před nacisty tak dlouho, jak jen to šlo, ale nakonec stejně skončil v koncentračním táboře. Jakýmsi řízením osudu přežil. V roce 1945 se ve vystěhovaleckém

táboře seznámil s mou matkou a brzy nato se vzali. Já se tam narodil.“

„Nikdy se mnou o tom nemluvil.“

„Budiž mu přičteno ke cti, že se pokoušel hodit vše za hlavu a zapomenout. Ale když obvinil všechny lidské bytosti, co to peklo stvořily, počínaje architektky, kteří celý tábor navrhovali, až po bachaře za jeho zdmi, kteří udržovali celý systém v chodu, a dopravní inženýry, kteří postavili příjezdové komunikace, nemohl se vyhnout tomu, aby neobvinil také Boha. Prohlásil, že spravedlivý Bůh by nikdy nedopustil, aby se děly takové věci. Použil existenci holocaustu jako důkaz toho, že buď žádný Bůh neexistuje, nebo pokud existuje, neměří každému stejným metrem. Ať už je to tak, či onak, odmítal se k němu modlit. Mnozí lidé, kteří přežili stejnou hrůzu a utrpení jako můj otec, se vrátili s daleko hlubší vírou v Boha. On ale patřil mezi ty druhé.“

„Ale on se přece netajil tím, že je Žid. A zdálo se mi, že je na to hrdý.“

„Otec se rozhádal jen s Bohem, ne s Židy. Většinu světa považoval za svého nepřítele. A přestože Židé byli ti nejbližší, k nimž se mohl obrátit jako k přátelům, dokonce i před nimi se měl na pozoru. Z výrazu vaší tváře ale vidím, že mi příliš nevěříte.“

„Připadá mi, jako byste mluvil o zcela jiném muži, než kterého jsem znala. Jsem katolička a mé jméno je Christine. On mě tak oslovoval. Věděl, v co věřím, i když jsem mu to nikdy výslovně neřekla. Váš otec mi důvěřoval. Dovolím si dokonce tvrdit, že mě měl rád a určitě se ke mně nechoval jako k nepříteli.“

„Neviděl jsem ho pěknou řádku let.“ Pokrčil rameny.  
„Možná se změnil.“

„V obýváku vašeho otce jsem si všimla nějakých fotek,“ vzpomněla jsem si na několik z nich, zasunutých v rámečku a položených na okraji stolu. „Byly dost staré

a zobrazovaly nějakou ženu s chlapcem a dívkou. Usoudila jsem, že to jste vy, vaše matka a sestra.“

„Byla to velice krásná žena, moje matka, štíhlá, vlasy nosila nakrátko, ostříhané podle poslední módy. Zemřela před mnoha lety. Vždycky jsem z její smrti obviňoval válku, ale možná si to jen namlouvám. Nebyla na tom moc dobře.“

„Neviděla jsem tam ale žádné fotografie vás ani vaší sestry v dospělosti,“ podotkla jsem.

„Jak už jsem řekl, neviděl jsem svého otce dlouhé roky,“ řekl tiše.

„A vaše sestra ho ve své mysli pohřbila již před dvaceti lety.“

„Víte, v mé sestře je moře hořkosti. Už je to hodně dávno, co se spolu pohádali. Nemluvili spolu. Vlastně Nina nemluvila s ním,“ dodal rychle, jako by se snažil lépe vysvětlit předcházející větu.

„Jom Kipur je Den smíření,“ poznamenala jsem, když se zdálo, že už domluvil. „Napadá vás nějaký důvod, proč by váš otec chtěl navštívit synagogu po všech těch dlouhých letech? Netížilo ho svědomí a nechtěl se na stará kolena k něčemu přiznat?“

Mitchell se usmál. „Táta měl těch prohřešků víc, ani si na všechno nevzpomenu.“

Během večere jsem se pokoušela téma našeho rozhovoru změnit a navodit příjemnější atmosféru. Mitchell mi ukazoval obrázky své rodiny a přitom mi vyprávěl, jak se mu líbí život v Atlantě. Určitě tam byl spokojenější než v New Yorku.

„Vy jste v tom domě vyrůstal?“ zeptala jsem se po chvíli. „Tam, kde bydlel váš otec?“

„To je jediný domov, který v této zemi měl, tedy kromě několika málo míst, kde jsme bydleli krátce poté, co jsme sem přijeli z Evropy. Už si na to moc nepamatuju. Mé první vzpomínky jsou z Riverside Park a Broadway.“